

KEŞAN
Ticaret Borsası 1953

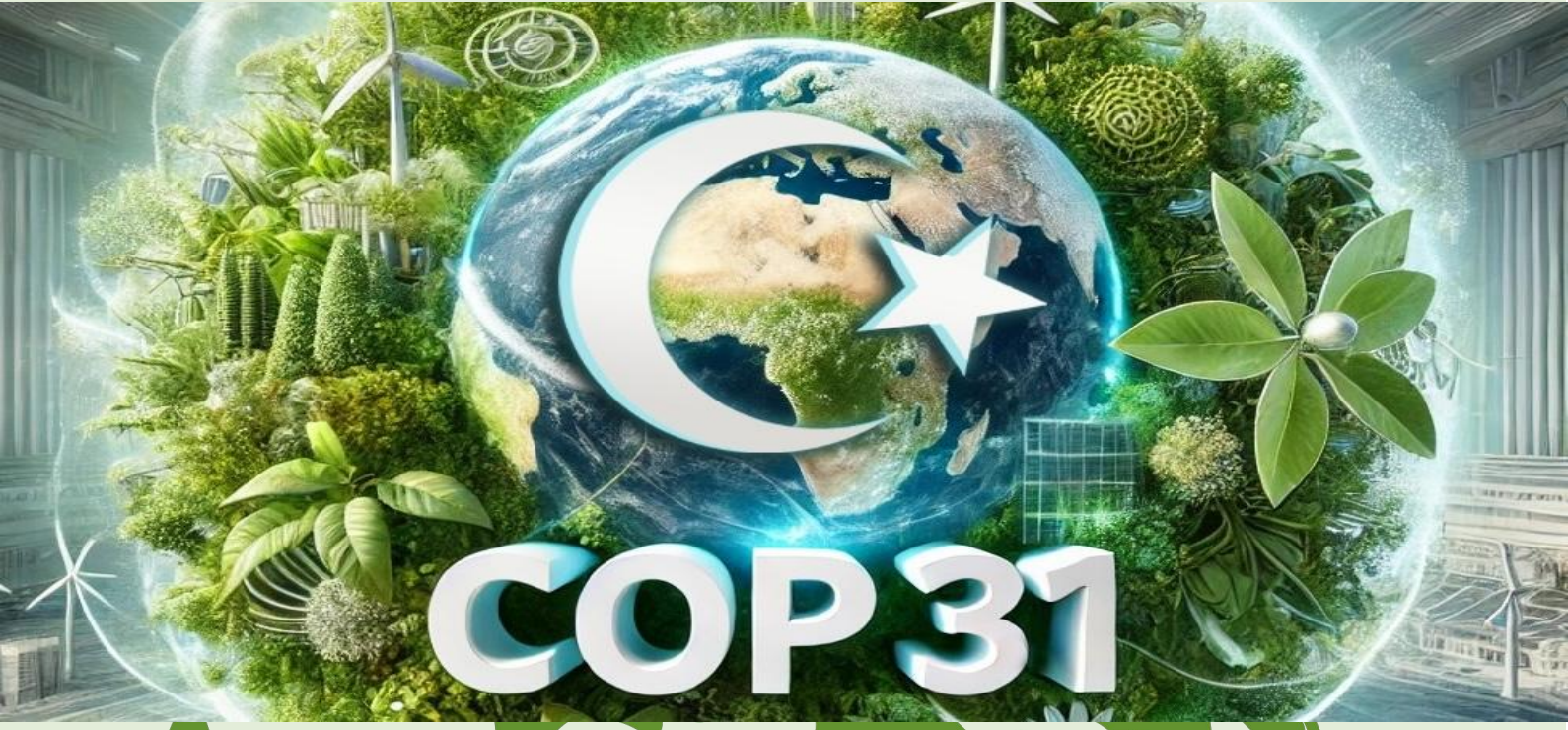

KEŞAN TİCARET BORSASI
YEŞİL BÜLTEN

NİSAN 2026

COP31 İklim Zirvesi Süreci ve İkinci Ulusal Katkı Beyanı Arasındaki Güçlü Bağ

COP toplantıları, ülkelerin Ulusal Katkı Beyanlarının değerlendirildiği ve ilerlemelerin yakından izlendiği platformlar olarak öne çıkıyor. Bu nedenle COP31 süreci, Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı hedeflerinin uluslararası düzeyde daha görünür olacağı bir dönemi ifade ediyor. Bu durum, ulusal iklim politikalarının hızlanmasını ve özel sektörün dönüşüm sürecine daha aktif katılımını beraberinde getirecek..

COP31 İklim Zirvesi Süreci ve Türkiye'nin Konumu

2025 yılında Brezilya'nın Belem kentinde gerçekleştirilen COP30'da alınan kararlar, COP31'in 2026 yılında Türkiye'nin ev sahipliği ve başkanlığında düzenlenmesi kararlaştırıldı. Bu gelişme, Türkiye açısından tarihi bir diplomasi başarısı niteliği taşıyor. "Hiçbir ülkenin geride bırakılmadığı adil ve kapsayıcı bir iklim diplomasisi" hedefiyle Türkiye, COP'a ilk kez ev sahipliği yapacak. 196 ülkenin liderleri, iklim krizine karşı çözüm önerilerini ve taahhütlerini ülkemizde ele alacak. Bu süreç, Türkiye'nin iklim politikalarını yalnızca taahhüt eden değil, uygulamaya geçiren bir aktör olarak küresel ölçekte görünür kılmaları açısından büyük önem taşıyor. COP31 gündeminde iklim finansmanı, karbon piyasaları ve adil dönüşüm başlıklarının öne çıkması bekleniyor.

Türkiye su kıtlığı riskine karşı kapsamlı plan hazırladı

Tarım ve Orman Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve Cumhurbaşkanı kararıyla yürürlüğe giren “Ulusal Su Planı – 2026-2035”, Türkiye’nin su kaynaklarını daha verimli kullanmayı ve su kıtlığı riskine karşı dayanıklılığı artırmayı hedefliyor. Plan 8 ana hedef, 31 strateji ve toplam 141 eylemden oluşan kapsamlı bir yol haritası ortaya koyuyor.

Toplam su tüketiminin yaklaşık yüzde 79’u tarımsal faaliyetlerde kullanılıyor. Bu nedenle planın en önemli başlıklarından biri tarımsal sulama sistemlerinin modernizasyonu ve su kullanım verimliliğinin artırılması olarak öne çıkıyor.

Plan kapsamında mevcut sulama altyapısının modernize edilmesi, açık kanal sistemlerinin kapalı sistemlere dönüştürülmesi ve su kayıplarının azaltılması hedefleniyor. Böylece suyun verimli kullanımı ve kuraklık riskine karşı tarımsal üretimin korunması amaçlanıyor.

Yapılması Hedeflenen Planlar ?

Tarım sektöründe yürütülecek Ar-Ge faaliyetleri de planın önemli bileşenlerinden birini oluşturuyor. Bu kapsamda kısıntılı sulama programlarının geliştirilmesi, toprak neminin korunmasına yönelik yeni yöntemlerin uygulanması ve kuraklığa dayanıklı ürün çeşitlerinin planlanması gibi çalışmalar gerçekleştirilecek.

Ayrıca kurak ve tuzlu koşullarda tarımsal üretimi sürdürülebilir kılmak için arazi ıslahı, drenaj sistemleri ve alternatif ürün desenlerinin geliştirilmesi gibi yöntemler üzerinde de çalışmalar yürütülecek.

- *Taşkın riskine karşı yapay zekâ destekli sistem geliştirmek
- *Yeraltı suyu yönetimi güçlendirmek
- *Su kullanımında izlenmesi gereken sistemleri yaygınlaştırmak
- *Sel suları depolamak
- *Mikroplastik ve su kirliliğine karşı önlemler almak

Türkiye’de yeşil dönüşüm için finansman imkânları artıyor

Türkiye’de sanayi, enerji, tarım ve teknoloji başta olmak üzere birçok sektörde yeşil dönüşümün hızlandırılması amacıyla sunulan finansman ve destek mekanizmaları giderek genişliyor. Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan “Yeşil Dönüşüme Yönelik Hedeflere Erişimde Kullanılabilecek Finansman İmkânları” başlıklı belge, kamu kurumları, uluslararası programlar ve finans kuruluşları tarafından sağlanan çok sayıda teşvik ve finansman aracını bir araya getiriyor.

Mart 2026 itibarıyla güncellenen ve üç ayda bir yenilenmesi planlanan belgede, Türkiye’nin yeşil dönüşüm hedeflerine ulaşabilmesi için kullanılabilecek destek programları, kredi imkânları, hibe ve teşvik mekanizmaları ayrıntılı şekilde ele alınıyor.

Yeşil dönüşüm için kapsamlı destek paketi

Türkiye’de yeşil dönüşüm süreci yalnızca tek bir kurumun politikalarıyla sınırlı kalmıyor. Çevre, enerji, sanayi, tarım, ticaret ve finans alanındaki birçok kamu kurumu bu dönüşümü destekleyen farklı programlar yürütüyor. Bu kapsamda enerji verimliliğini artırmaya yönelik projelerden sürdürülebilir sanayi yatırımlarına, yenilenebilir enerji uygulamalarından çevre altyapı yatırımlarına kadar geniş bir yelpazede destekler sunuluyor.

Belgede ayrıca Avrupa Birliği (AB) programları ve uluslararası finans kuruluşlarının sağladığı fonlar da yer alıyor. Araştırma ve inovasyon projelerinden dijital dönüşüm yatırımlarına, iklim eylemi ve sürdürülebilir kalkınma projelerinden bölgesel iş birliği programlarına kadar pek çok alanda uluslararası kaynaklara erişim imkanları raporda detaylandırılıyor.

Yeşil dönüşümün hız kazanmasıyla birlikte kamu politikalarının ve finans araçlarının giderek çeşitlendiğine dikkat çeken belge, farklı kurumların sunduğu desteklerin bir araya getirilmesi özellikle yatırım planlaması yapan şirketler açısından önemli bir bilgi kaynağı oluşturuyor.

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması için 2026 sertifika fiyatı takvimi belirlendi

Avrupa Birliği'nin (AB) karbon yoğun ürünlerin ithalatına yönelik uygulamaya koyduğu Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) kapsamında 2026 yılı için sertifika fiyatlarının açıklanacağı tarihler netleşti. SKDM sertifika fiyatları Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (AB ETS) kapsamında gerçekleşen açık artırmaların çeyreklik ortalama fiyatları temel alınarak hesaplanacak.

1 Ocak 2026 itibarıyla mali uygulama dönemi başlayan mekanizma kapsamında, ithalatçıların 2026 yılı boyunca gerçekleştirdikleri ithalata karşılık gelen SKDM sertifikalarını Şubat 2027'den itibaren satın almaları gerekecek.

Sertifika fiyatları ETS piyasasına bağlı olacak

Avrupa Komisyonu Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürlüğü (DG TAXUD) tarafından yapılan açıklamaya göre, SKDM sertifikalarının fiyatı doğrudan Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi'ndeki karbon fiyatlarına bağlanacak. Buna göre her çeyrekte oluşan ortalama karbon fiyatı esas alınarak SKDM sertifikalarının değeri belirlenecek.

Fiyat hesaplama sürecinde ise belirli bir takvim uygulanacak. Bir çeyreğe ait ortalama fiyat, ilgili dönemin tamamlanmasının ardından takip eden çeyreğin ilk takvim haftasında hesaplanacak. Ardından hesaplamayı izleyen haftanın ilk iş gününde resmi olarak yayımlanacak.

Bu çerçevede Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen 2026 yılı SKDM sertifika fiyatı yayımlama takvimi şu şekilde olacak ?

***Birinci çeyrek:** 7 Nisan 2026

***İkinci çeyrek:** 6 Temmuz 2026

***Üçüncü çeyrek:** 5 Ekim 2026

***Dördüncü çeyrek:** 4 Ocak 2027

Açıklanan fiyatlar hem Avrupa Komisyonu'nun SKDM internet sayfasında hem de SKDM Beyan Sistemi (CBAM Registry) üzerinden yayımlanacak.

Öte yandan SKDM sertifikalarının satış ve geri alım işlemlerini yönetecek Ortak Merkezi Platformu için ihale sürecinin de devam ettiği bildirildi.

2026 temasının odağında neden gıda israfı var

2026 temasının gıda israfı olarak belirlenmesi tesadüf değil. Çünkü gıda kaybı ve gıda israfı, küresel kaynak kullanımındaki en büyük verimsizlik alanlarından biri olarak görülüyor. Dünyada yaklaşık 1,05 milyar ton gıdanın israf edildiğine, bunun da tüketiciye sunulan gıdanın yaklaşık beşte birine karşılık geldiğine dikkat çekiliyor. Üretim, hasat, depolama ve taşımadaki kayıplar da hesaba katıldığında sorun daha da büyüyor. Bu tablo, gıda sisteminin yalnızca tarımsal üretimle ilgili olmadığını; enerji, su, lojistik, şehirleşme ve tüketim kültürüyle birlikte okunması gerektiğini gösteriyor.

Sıfır atık forumu ve Türkiye'nin uluslararası rolü

Sıfır atık yaklaşımının küresel ölçekte daha görünür hale gelmesi amacıyla, İstanbul'da 1-7 Haziran 2026 tarihlerinde İstanbul Sıfır Atık Haftası düzenlenecek. 5-7 Haziran tarihlerinde gerçekleştirilecek Sıfır Atık Forumu 2026'nın ise bu haftanın merkez etkinliği olması planlanıyor. Etkinliğin, 150'den fazla ülkeden katılımıyla uluslararası bir platforma dönüşmesi hedefleniyor..

Söz konusu süreç, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi **Emine Erdoğan**'ın öncülüğü ve himayesinde yürütülürken, sıfır atık modelinin küresel ölçekte yaygınlaştırılması ve farklı ülkeler arasında iş birliğinin artırılması amaçlanıyor.

Sıfır Atık Vakfı Başkanı ve COP31 Yüksek Düzeyli İklim Şampiyonu Samed Ağırbaş, sıfır atık modelinin Türkiye'de şekillenerek küresel ölçekte karşılık bulduğunu belirtirken, gıda israfını günümüzün en acil ve çelişkili sorunları arasında gösteriyor.

Bu gelişmeler, sıfır atık yaklaşımının yalnızca ulusal bir çevre politikası değil, aynı zamanda uluslararası ölçekte tartışılan bir kaynak yönetimi modeli haline geldiğini gösteren adımlar arasında değerlendiriliyor.

Sıfır atık neden artık sadece çöp meselesi değil

Bugün sıfır atık dendiğinde akla yalnızca geri dönüşüm kutuları ya da evsel atık ayrıştırma gelmemeli. Çünkü asıl mesele, kaynakların ne kadar verimli kullanıldığı. Bir ürünün tasarlandığı andan tüketildiği ve sistemden çıktığı ana kadar oluşan kayıplar, ekonomik düzenin gerçek verimliliğini gösteriyor. Gıda bu açıdan en çarpıcı örneklerden biri. Çünkü tarlada başlayan süreç, depolama, nakliye, raf düzeni, restoran kullanımı ve hane halkı tüketimi boyunca birçok kırılma noktası içeriyor.

Dolayısıyla sıfır atık artık çöpün nasıl toplandığı kadar, ürünün neden fazla üretildiği, neden yanlış dağıtıldığı, neden doğru saklanamadığı ve neden kullanılmadan sistem dışına düştüğü sorularını da içeriyor. Bu nedenle sıfır atık yaklaşımı, gelecekte daha fazla biçimde enerji güvenliği, gıda güvenliği, tedarik zinciri dayanıklılığı ve kent yönetimi başlıklarıyla birlikte ele alınacak gibi görünüyor.

Gıda israfı zincirin hangi halkalarında büyüyor

Gıda israfı tek bir aşamada oluşmuyor. Sorun, üretimden sofraya uzanan zincirin farklı halkalarında büyüyor. Tarımsal üretimde hasat kayıpları, uygun olmayan depolama koşulları ve soğuk zincir eksikliği ilk önemli kırılma alanlarını oluşturuyor. Özellikle sıcaklık yönetiminin yetersiz olduğu bölgelerde ürün daha pazara ulaşmadan kayba uğrayabiliyor. Taşıma ve lojistik maliyetleri arttıkça bu kayıplar daha da belirginleşiyor.

Perakende tarafında ise görünüm standartları, raf yönetimi, son kullanma tarihi algısı ve satılmayan ürünlerin sistemli biçimde yeniden dağıtılamaması önemli sorunlar yaratıyor. Restoranlar ve hizmet sektörü tarafında porsiyon büyüklükleri, talep tahminindeki hatalar ve operasyonel planlama eksikleri öne çıkıyor. Hane halkı düzeyinde ise plansız alışveriş, yanlış saklama koşulları, artan yemeği değerlendirememesi ve tüketim alışkanlıkları belirleyici hale geliyor.

Şekilsiz ürünler neden çöpe gidiyor

Gıda zincirindeki israfın bir bölümü, ürünün besin değerinden değil görünümünden kaynaklanıyor. Standart dışı boyut, şekil ya da renk nedeniyle raflara giremeyen sebze ve meyveler, tüketilebilir durumda olsalar da sistem dışına itilebiliyor. Son yıllarda bazı ülkelerde ve perakende zincirlerinde şekilsiz ürünlerin ayrı kategorilerde satılması ya da indirimli biçimde değerlendirilmesi, bu kaybı azaltmaya dönük dikkat çekici adımlar arasında yer alıyor.

En büyük dönüşüm neden evde başlayabilir

Gıda israfının büyük bölümü evlerde olduğu için bireysel davranışlar kritik önem taşıyor. Ancak burada yükü yalnızca tüketiciye bırakmak da eksik olur. Çünkü bireyin davranışı, market promosyonlarından ambalaj tasarımına, şehir yaşam ritminden mutfak altyapısına kadar birçok unsurdan etkileniyor. Yine de listeye alışveriş yapmak, haftalık yemek planı oluşturmak, doğru porsiyon ayarlamak, buzdolabı düzenine dikkat etmek ve artan yemekleri yeniden değerlendirmek gibi basit görünen adımların toplam etkisi oldukça büyük olabilir.

Bu gelişme Türkiye ve dünya için ne anlama geliyor

Uluslararası Sıfır Atık Günü'nün gıda israfına odaklanması, Türkiye dahil birçok ülke için yeni bir düşünme alanı açıyor. Çünkü enerji maliyetlerinin yüksek seyrettiği, tarımsal girdilerin pahalandığı, iklim baskısının üretim desenini zorladığı ve kentlerde yaşam maliyetinin arttığı bir dönemde gıdanın çöpe gitmesi daha görünür bir verimsizlik haline geliyor. Gıda kaybını azaltmak, tarımsal üretim politikalarından şehir lojistiğine, perakende düzenlemelerinden sosyal yardım sistemlerine kadar geniş bir yelpazede yeni politika araçlarını gündeme getirebilir.

Türkiye'ye özgü güncel ve tek bir çatı veri seti bu tartışmayı sınırlayabiliyor. Ancak Türkiye de artan gıda fiyatları, tarımsal girdi baskısı, su stresi ve şehirleşme dinamikleri nedeniyle bu küresel tablonun dışında değil. Bu nedenle konu, yalnızca çevresel bir farkındalık başlığı olarak değil, aynı zamanda ekonomik dayanıklılık ve kaynak yönetimi meselesi olarak ele alınmalı.

Biyogaz ve döngüsel ekonomi bağlantısı neden önemli

Gıda atığı her zaman nihai kayıp olarak kalmak zorunda değil. Doğru ayrıştırma ve toplama sistemleri kurulduğunda organik atıklar kompost, biyogaz ve başka döngüsel kullanım alanlarına yönlendirilebiliyor. Bu da sıfır atık yaklaşımını enerji tarafıyla doğrudan bağlıyor. Özellikle organik atıkların biyogaz üretiminde değerlendirilmesi, hem atık yükünü azaltan hem de yerel enerji üretimine katkı sunan bir ara çözüm olarak öne çıkıyor.

